

UDK [271.3+026:2] (497.5)

094(497.5Cernik)“15”

Pregledni rad

Primljeno: 1. kolovoza 2014.

Prihvaćeno za objavljivanje: 1. prosinca 2014.

ZBIRKE STRANIH RIJETKIH KNJIGA 16. STOLJEĆA U KNJIŽNICAMA HRVATSKE FRANJEVAČKE PROVINCIJE SV. ĆIRILA I METODA: FRANJEVAČKI SAMOSTAN SV. PETRA APOSTOLA U CERNIKU

Juraj LOKMER – Fila BEKAVAC-LOKMER, Zagreb

Hrvatska franjevačka provincija sv. Ćirila i Metoda od 2011. godine sustavno obrađuje građu svojih knjižnica, ponajprije najvrjednije zbirke, prema međunarodnim standardima (ISBDM) primjenom suvremenih informatičkih i komunikacijskih tehnologija. Time su podatci o toj građi odmah nakon obrade dostupni javnosti u elektroničkome, mrežno dostupnome katalogu Provincije (<http://193.198.235.162>). Zbirka stranih rijetkih knjiga 16. stoljeća u knjižnici Franjevačkoga samostana sv. Petra apostola u Cerniku je brojem jedinica (22), odnosno naslova (29) malena, ali svojim sadržajem zanimljiva i predstavlja svojevrsnu rijetkost. Ovaj rad donosi katalog te zbirke i komentare uz najzanimljivije naslove. U zbirci se uz filozofsko-teološku građu (sv. Grgur, papa, sv. Augustin, sv. Bonaventura, H. Savonarola, A. da Moneglia, Pelbartus de Temesvar, Petrus Lombardus, Duns Scot) i priručnike za propovjedi (F. Diez, S. Cigni) posebno ističe građa povijesnoga karaktera (A. de Guevara, T. Costo), kao i klasično djelo o govorništvu što ga je napisao poznati njemački humanist i teolog (ideolog) reformacije Philipp Melanchton. Zanimljivi dio zbirke je građa iz područja medicine i farmacije (Oribasii Sardiani Synopseos ad Eustathium filium lib. Nouem....., Paris, 1554.; Petri Andreae Matthioli Senensis medici, Commentarii in sex libros Pedacii Dioscoridis Anazarbei....., Venezia, 1565.). Neki primjerci građe iz ove zbirke imaju u bibliografskome opisu poveznicu s digitaliziranim oblikom istoga naslova u nekoj od europskih knjižnica, čime je korisniku omogućen, u nedostatku digitaliziranoga primjerka iz ove knjižnice, uvid u sadržaj toga naslova. Zbirka stranih rijetkih knjiga 16. stoljeća u knjižnici Franjevačkoga samostana u Cerniku je još jedno svjedočanstvo višestoljetne duhovne i kulturne tradicije slavonskih franjevaca, maloga mjesta Cernik i Hrvatske, zemlje bogate europske kršćanske kulture i uljudbe.

KLJUČNE RIJEČI: strane knjige 16. st., franjevačke knjižnice, HFP sv. Ćirila i Metoda, Cernik.

Knjižnica Franjevačkoga samostana u Cerniku

U povijesnim izvorima Cernik se spominje 1255. godine kao *Chernik Campus* (Cerničko polje), a naselje Cernik u pisanim dokumentima spominje se prvi puta 1363. godine. Srednjovjekovni Cernik nalazio se u Požeškoj županiji kao područje s više posjeda plemićkih obitelji od kojih su najpoznatiji: Berislavići, Desislavići, Deževići, Zapoljski i dr.¹ Na području Cernika franjevci djeluju još od predturskih vremena kada se tu spominju 1520. godine samostani u Kobašu i Dvorišću.² Nakon što su Turci osvojili Slavoniju, a 1536. godine i cerničko područje, trgovište Cernik postaje tursko naselje »šeher Cernik« kojega Evlija Čelebija, turski putopisac iz 17. stoljeća opisuje kao naselje s 1000 turskih kuća, mnoštvom džamija, hamama, dućana i begovim dvorom. Godine 1593. Cernik postaje tursko upravno središte sandžakata.³ Franjevci tu ostaju i pastoralno djeluju iz samostana u Velikoj. Posebno se spominju tijekom 17. stoljeća kada franjevci iz Provincije Bosne Srebrne vode u Cerniku 1623. godine i na širem cerničkome području, danas novogradiškome, nekoliko župa.⁴ Nakon oslobođanja Slavonije od Turaka, franjevci u Cerniku imaju rezidenciju (1708. godine), gdje su tridesetih godina toga stoljeća sagradili i zidani samostan. U tom samostanu je u 18. stoljeću djelovala tzv. latinska škola (profesorij ili gramatička škola) za osnovnu i srednju naobrazbu, koju je polazio od 1741. godine i hrvatski pisac i slavonski preporoditelj Antun Matija Reljković.⁵ Prema nekim autorima u 18. stoljeću u cerničkome je samostanu nekoliko godina djelovao studij filozofije (1757. – 1765. godine) i moralne teologije (1770. – 1789. godine).⁶ Tijekom 18. stoljeća u cerničkome samostanu su živjeli i djelovali uz franjevačku braću laike, vrsni zanatlije (kovači, stolari, drvorezbari) i braća laici – kirurzi, ranarnici, koji su se bavili liječenjem rana, pripravom i nabavom lijekova.⁷ Nakon Drugoga svjetskoga rata u tome samostanu je djelovao i provincijski novicijat (1954. – 1975.).⁸ Franjevci djeluju na cerničkome i širem području ponajprije kao dušobrižnici – župnici, osnivaju pobožne bratovštine, a sredinom 19. stoljeća franjevci su prvi učitelji i uspješni ravnatelji osnovne i strukovne škole u Cerniku.⁹

---

¹ Usp. Alojzije AGA, *Povjesnica Cernika* (<http://zupa-cernik.hr/index.php/povijest/povijest-cernika>) (19. IX. 2014.).

² Usp. Julije JANČULA, *Franjevci u Cerniku – 16. stoljeće*, (<http://zupa-cernik.hr/index.php/povijest-zupe/franjevci-u-cerniku>) (19. IX. 2014.); Franjo Emanuel HOŠKO, *Franjevci u kontinentalnoj Hrvatskoj kroz stoljeća*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2000., str. 65, 69.

³ Usp. A. AGA, *Povjesnica Cernika* (<http://zupa-cernik.hr/index.php/povijest/povijest-cernika>) (19. IX. 2014.).

⁴ Usp. F. E. HOŠKO, *Franjevci u kontinentalnoj Hrvatskoj kroz stoljeća*, str. 33, 180 J. JANČULA, *Franjevci u Cerniku – 16. stoljeće* (<http://zupa-cernik.hr/index.php/povijest-zupe/franjevci-u-cerniku>) (19. IX. 2014.).

⁵ Usp. Franjo Emanuel HOŠKO, *Franjevačke visoke škole u kontinentalnoj Hrvatskoj*, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2002., str. 15; J. JANČULA, *Franjevci u Cerniku – Franjevačke škole* (<http://zupa-cernik.hr/index.php/povijest-zupe/franjevci-u-cerniku>) (19. IX. 2014.).

⁶ Usp. J. JANČULA, *Franjevci u Cerniku – Franjevačke škole* (<http://zupa-cernik.hr/index.php/povijest-zupe/franjevci-u-cerniku>) (19. IX. 2014.).

⁷ *Isto*.

⁸ Usp. J. JANČULA, *Franjevci u Cerniku – Dodatak* (<http://zupa-cernik.hr/index.php/povijest-zupe/franjevci-u-cerniku>) (19. IX. 2014.).

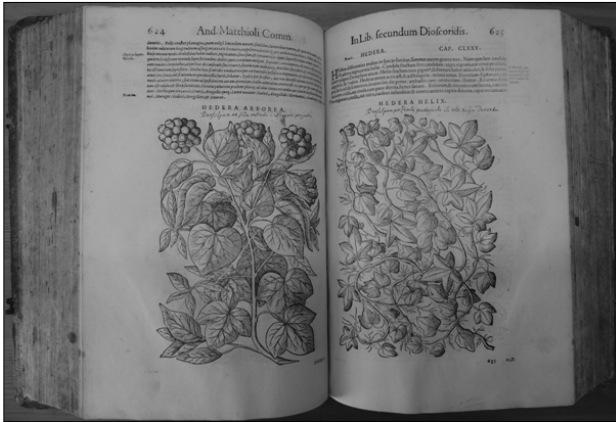
⁹ Usp. J. JANČULA, *Franjevci u Cerniku – 19. stoljeće*, (<http://zupa-cernik.hr/index.php/povijest-zupe/franjevci-u-cerniku>) (19. IX. 2014.); Šime JURIC, Vatroslav FRKIN, »Katalozi inkunabula u knjižnicama Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda«, *Croatia christiana periodica*, god. XI, br. 20, Zagreb, 1987., str. 135.

Kao i svi franjevački samostani, tako je i cernički samostan imao svoju knjižnicu. Iako najstarije knjige, inkunabule u samostanskoj knjižnici datiraju iz 15. stoljeća,¹⁰ može se smatrati da je knjižnica utemeljena uspostavom franjevačke rezidencije, odnosno gradnjom samostana sredinom prve polovice 18. stoljeća.

Današnji fond knjižnice koji sadrži oko 7 500 jedinica (knjiga i periodike) sastoji se od staroga fonda samostanske knjižnice, fondova knjižnica franjevačkih institucija koje su djelovale u tome samostanu, Knjižnice Trećega reda sv. Franje Asiškoga i donacija brojnih pojedinaca. Tu su se našle i knjige iz ukinutih franjevačkih samostana u Staroj Gradiški¹¹ i u Đakovu,¹² ali i neke braće franjevac¹³ i crkvenih dostojanstvenika¹⁴. Knjižna građa obrađuje ponajviše područje teologije, pastorala, kršćanske duhovnosti, ali i prava, povijesti, umjetnosti, politike, medicine, ljekarništva, gospodarstva, te općega obrazovanja i lijepe književnosti.

Knjižnica cerničkoga samostana je zaštićena kao kulturno dobro Rješenjem Regionalnoga zavoda za zaštitu spomenika kulture u Osijeku br. 03-102/1-89 od 22. 3. 1989. (UP/I-10-03-363/5-89). Također je knjižnica toga samostana upisana u *Upisnik knjižnica i knjižnica u sastavu* Ministarstvu kulture pod brojem K – 1553. (Vidi sliku 1).

Slika 1 – Petri Andreae Matthioli Senensis medici, *Commentarii in sex libros Pedacii Dioscoridis Anazarbei de medica materia.....Venetiis: ex officina Valgrisiana, 1565.* (Cernik: R IV-2°-1)

¹⁰ Usp. Š. JURIC – V. FRKIN, »Katalozi inkunabula u knjižnicama Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda«, str. 135–136.

¹¹ Navodimo samo neke: Bonaventura sanctus, *Dieta salutis Sancti bonaenture doctoris eminentissimi: aureus libellus*, Impressi Venetiis, 1518.; *Sanctum Iesu Christi Evangelium: secundum Matthaeum, secundum Marcum, secundum Lucam, secundum Joannem. Acta apostolarum*, Parisiis, 1546; F. Diez, R. P. F. Philippi Diez Lusitani, ... *Conciones Quadruplices ....*, Venetiis, 1589.; T. Costo, *Le vite di tutti i pontefici da s. Piero in qua.....*, In Venetia, 1592.; J. Mansi, *Aerarium Evangelicum, Hoc Est Evangeliorum Totius Anni*, Coloniae Agripinae, 1690.; J.A. Illyes, *Verbum abbreviatum id est liber concionum*, Viennae, 1693.

¹² S. Cigno, *Sermoni predicabili sopra gli euangeli domenicali, e festiui di tutto l'anno.....*, In Vinegia, 1580. (R IV-8°-4 P.1; R IV-8°-4 P.2; R IV-8°-4).

¹³ Fra Simonis pro Bosnae Argentinae (R IV-m8°-1); fra Antonij Papuslych (R IV-m8°-4; R IV-m8°-7 P.1.); fra Antonij da Gradisca (R IV-16°-2); fra Bernardin Benich Bosniensis a Gradisca (R IV-16°-4); fra Richardo Bulovich spectabil ad Conventus Gradiscensis (R IV-8°-1), Bartholomeus Knezevich (R IV-16°-3) i dr.

¹⁴ Antonij de Georgis a Posega, episcopus Bosniensis 1618. (R IV-m8°-1).

Zbirka stranih rijetkih knjiga 16. stoljeća

Knjižnica Franjevačkoga samostana sv. Petra apostola u Cerniku posjeduje zbirku stranih rijetkih knjiga 16. stoljeća, koja se sastoji od 22 jedinice s 29 naslova koji su nastali u razdoblju od 1505. do 1600. godine.

Knjižna građa te male zbirke tematikom koju obrađuje posebno je zanimljiva. Najveći dio knjiga tiskan je na Apeninskome poluotoku: Venecija (18), Bologna (1), potom u Francuskoj: Pariz (3) i Lion (1), te na njemačkome govornome području: Dillingen (1) i Wittenberg (1). Jezik te zbirke najvećim je dijelom latinski, ali je tu i sedam naslova povijesne tematike i neke propovjedi na talijanskome jeziku.

Najstarija knjiga u toj zbirci jest *Sermones sancti Augustini ad heremitas*, koja je tiskana u Veneciji *per Petrum Bergomensem de Quarengijs* u studenome 1505. godine. To izdanje maloga formata s elementima svojstvenim inkunabulama sadrži Pseudo-Augustinove propovjedi monaškoj zajednici u kojoj je sv. Augustin¹⁵ živio kao svećenik i biskup Hiponta.¹⁶ Djelo je tiskano jednobojno (crno), latinskim jezikom, grafički je ukusno opremljeno s dvije vrste inicijala. U knjizi je dosta podcrtanih dijelova. To djelo je uvezano s još druga dva djela slične tematike iz nešto kasnijega vremena, tj. također iz ranoga 16. stoljeća: Bonaventura Bagnoregio, sanctus,¹⁷ *Exempla Sacrae Scripturae*:

¹⁵ Sveti Augustin ili Aurelije Augustin (lat. *Aurelius Augustinus Hipponensis*, Tagasta 354. – Hippo 430.) je sjevernoafrički pisac, teolog i jedan od najutjecajnijih kršćanskih naučitelja i jedan od najvećih kršćanskih filozofa. Porijeklom Berber rođen u Numidiji od oca rimskog činovnika – poganina, i majke kršćanke (sv. Monika). Kao dječak pokazivao je iznimnu znanstvenu oštroumnost. Učio je u Madauri, a kada se je sa 16 godina vratio kući počeo je živjeti raskalašenim životom. U dobi od 19 godina započeo je istraživati perzijski nauk – maniheizam, u kojem su spojeni elementi kršćanstva, gnostike i poganstva naglašavajući borbu svjetla i tame. Godine 383. preselio se iz Kartage u Rim, a godinu potom u Milano, gdje se ponovo susreo s kršćanstvom. Tu se je čitajući Pavlove poslanice Rimljanima obratio na kršćanstvo, te se povezuje s milanskim biskupom Ambrozijem i posjećuje njegove propovjedi. Godine 387. odlučio se krstiti. Naredne godine vraća se u Sjevernu Afriku i 391. godine zaređen je za svećenika, a 395. godine izabran je za hiponskog biskupa. U Hipontu ostaje do smrti 430. godine. Kroz cijelo svoje učenje, Augustin je naglašavao potrebu obraćenja kao temeljnu poruku evanđelja. Koristi Platonovu filozofiju za izražavanje kršćanskih ideja. Postao je glasovit po svojoj jasnoći i nauku. Pisari su bilježili njegove govore, koji su kasnije prepisivani i dijeljeni drugim biskupima. Njegova su učenja spoj ljubavi prema Bogu i žudnje za boljim upoznavanjem Boga. U Augustinovo filozofiji Bog ima središnje mjesto, i Bog je uzrok i svrha svega. Sve dobro potječe od Boga, a zlo je samo nedostatak dobra. Zastupao je voluntarističko gledište – volja je bitna moć, čovjekova je volja i odluka slobodna – neovisna o razumu i svijesti. Zastupnik je teocentrizma – Bog stvara svijet odlukom svoje volje. Srednji vijek je obilježila Augustinova eshatologija. Augustin kojega smatraju »najutjecajnijim misliocem zapadne intelektualne tradicije«, strukturirao je historiju prema Kristova »tri adventa«: stvaranje, utjelovljenje i Sudnji dan. Svu svoju teologiju zasnovao je na dva grada i prema toj teologiji pravi građani Božijeg grada žive očekujući konačni Kristov dolazak. Iako je bio teolog, Augustin je u svom promišljanju o historiji društva i čovjeka realist i racionalist. Dijeli historiju na šest razdoblja u rasponu od Adama do apokalipse. Autor je brojnih filozofskih, teoloških djela, među kojima velikim opsegom su rasprave s heretičkim strujanjima toga doba, poslanice i propovjedi, a svakako su najpoznatija njegova dva djela: *Ispovijesti* i *O državi Božjoj*. Usp. <http://www.newadvent.org/cathen/02089a.htm> (19. IX. 2014.); <http://www.treccani.it/enciclopedia/agostino-aurelio-santo/> (19. IX. 2014.).

¹⁶ Danas Anaba u Alžiru. Augustinovima primjerom i nadahnuti njegovim djelima živjele su brojne monaške zajednice koje su se u XIII. st. ujedinile u red regularnih kanonika sv. Augustina, redovnika augustinaca. Usp. <http://www.newadvent.org/cathen/07281a.htm> (19. IX. 2014.).

¹⁷ Sveti Bonaventura, pravim imenom Ivan Fidanza (Bagnorea, Italija, 1221. – Lyon, 1274.), franjevački teolog, filozof, mistik, svetac, generalni ministar Reda manje braće (franjevaca), kardinal-biskup, crkveni naučitelj. Bonaventurina je nauka pretežno augustinska, a u središtu se njegove nauke nalazi ideal sv. Franje, koji je oživljuje. To se posebno očituje u metodi, koju Bonaventura provodi u svojoj teodociji, kozmologiji,

vel *Biblia Pauperum*,¹⁸ Venezia, 1518. godine i Gregorius I., papa,¹⁹ *Expositio beati Gregorij pape super Cantica canticorum*, Venezia, 1519. godine. U zbirci se nalazi još nekoliko knjiga tiskanih početkom 16. stoljeća: Savonarola Hieronymus, *Triumphus crucis*,²⁰ Venezia, 1517. godine, Bonaventura Bagnoregio, sanctus, *Dieta salutis Sancti bonaventure*, Venetii, 1518. godine, te iz nešto kasnijega razdoblja knjige: Antonio da Moneglia,²¹ *In diuini Dionysij mysticam theologiam clarissima commentaria*, Bologna, 1522. godine i Caracciolo Roberto,²² *Specchio della fede christiana volgare*, Venetia, 1537. godine. Time je nastala tematski i vremenski zaokružena cjelina, kojoj se može kao zasebno djelo dodati i knjiga s tekstovima Novoga zavjeta: *Sanctum Iesu Christi Evangelium: secundum Matthaëum, secundum Marcum, secundum Lucam, secundum Joannem. Acta apostolarum*, Parisiis, 1546. godine.

Teološko-filozofska literatura je zastupljena djelima Dunsca Scota, odnosno tumačenjem njegovih djela,²³ obvezatnom teološkom literaturom franjevačkoga bogoslovnog učilišta,

psihologiji i etici. Usp. <http://www.treccani.it/enciclopedia/bonaventura-da-bagnorea-santo> (19. IX. 2014.); <http://www.New advent. org/ cathen/ 02648c. htm> (19. IX. 2014.).

¹⁸ *Biblia pauperum* («Biblija siromaha») tradicija je slikovnih Biblija započeta u visokom srednjem vijeku. Ilustracije su smještane u središte stranice sa kratkim tekstom ili bez imalo teksta. Riječi koje izgovaraju likovi u iluminiranim minijaturama ponekad su zapisivane na svitcima koji izlaze iz njihovih usta, nalik modernom stripu. Te Biblije obično nisu pisane latinskim, nego narodnim jezikom. U kasnijem razdoblju to su bila slikovno zahtjevna izdanja (drvorez – *Blockbuch* izdanja) namijenjena i zahtjevnijoj publici. Naziv *Biblia pauperum* potječe iz 30-ih godina XX. stoljeća. Usp. <http://www. newadvent. org/ cathen/ 02547a. htm> (19. IX. 2014.).

¹⁹ Sveti Grgur I., Veliki, papa, mistik i crkveni naučitelj (Rim, 540.–604.). Rimski plemić. Poticao je širenje benediktinskog reda, pokretao misionarsku djelatnost (pokrštenje Angla), reformirao crkvene ceremonije i pjevanje, obnovio liturgiju (rimski kanon mise, Očenaš, Aleluja), sakupio zbirku kanoniziranih koralnih melodija (gregorijanski koral) i liturgijskih tekstova. Jedno od njegovih najpoznatijih djela je *Expositio beati Gregorij pape super Cantica canticorum*. Usp. <http://www. newadvent. org/ cathen/ 06780a. htm> (19. IX. 2014.); <http://www. treccani. it/ enciclopedia/ gregorio- i- papa- detto- magno- santo> (19. IX. 2014.).

²⁰ Girolamo (Hieronymus) Savonarola (Ferrara, 1452. – Firenca, 1498.), talijanski dominikanac – svećenik, teolog, vladar Firence od 1494. do 1498. godine, kada je svrgnut, obješen i spaljen kao heretik. Radikalno i oštro je kritizirao život i vladavinu pape Aleksandra VI. Borgiae zaniijekavši i papino vrhovništvo u upravi Crkve. Martin Luther ga je smatrao pretečom reformacije. Jedno od njegovih značajnih djela je *Trijumf križa*, koje je prvi put tiskano u Firenzi 1497. godine. Usp. <http://www. newadvent. org/ cathen/ 13490a. htm> (19. IX. 2014.); <http://www. treccani. it/ enciclopedia/ girolamo- savonarola/> (19. IX. 2014.).

²¹ Antonius da Moneglia, Antonius Monelianus, franjevac iz Ligurije (Italija), umro je između 1522. i 1527. godine. Napisao i objavio djela: *Sumsum corda* i *In diuini Dionysij mysticam theologiam clarissima commentaria*, Bologna, 1522. godine, a to izdanje je upravo u ovoj zbirci. Usp. <http://thesaurus. cerl. org/ record/ cnp01295811> (19. IX. 2014.); <http://thesaurus. cerl. org/ record/ cnp01230652> (19. IX. 2014.); http://www. documentacatholicaomnia. eu/ 20vs/ 207_ Fabricius/ 1668- 736_ Fabricius_ JA_ Bibliotheca_ Latina_ Mediae_ et_ Infimae_ Aetatis_ Vol_ 1_ LT. pdf (20. IX. 2014.).

²² Caracciolo, Roberto, Roberto da Lecce (1425. – 1495.), talijanski franjevac, propovjednik i biskup Aquina i Lecce (Italija). Njegova najpoznatija djela su propovjedi: *Sermones quadragesimales*, Milano 1474. godine; *Sermones de laudibus sanctorum*, Napulj, 1489. godine, *Specchio della fede*, Venecija, 1495. godine, koja su doživjela brojna izdanja diljem Europe u narednim stoljećima. Usp. Peter Gerard BIETENHOLZ – Thomas Brian DEUTSCHER, *Contemporaries of Erasmus: A Biographical Register of the Renaissance and Reformation*. Volumes 1-3, A-Z., University of Toronto Press., Toronto–Buffalo–London, 1985, str., 265-266 (<http://books. google. hr/ books>) (20. IX. 2014.); http://www. treccani. it/ enciclopedia/ roberto- caracciolo_ Dizionario- Biografico (20. 09. 2014.); <http://thesaurus. cerl. org/ record. cnp 01232508>; (20. IX. 2014.).

²³ *Expositiones quaestionum doctoris subtilis Ioannis Duns Scoti,....., a fratre Constantio Sarnano*, Venecija, 1576. godine. Johannes Duns Scot (1265/6. – 1308.), nazvan *doctor subtilis*, jedan od najutjecajnijih i najvažnijih filozofa-teologa srednjega vijeka. U svojim djelima (*Opus Oxoniense*, *Reportata Parisiensia*, *Questiones quodlibetales*, *Questiones subtilissimae super libros Metaphisicae Aristotelis*, *Tractatus de primo*

koje je također neko vrijeme djelovalo u cerničkome samostanu.²⁴ Jedan od tih naslova ujedno je i najmlađe djelo iz zbirke nastalo 1600. godine. Tu su i djela iz fundamentalne teologije sastavljena od komentara učenih teologa s tumačenjem djela sv. Tome Akvinskoga, sv. Bonaventure i drugih teologa: Pelbartus de Temesvari,²⁵ *Aureum sacrae theologiae rosarium: iuxta quatuor sententiarum libros quadripartitum*, Venetiis, 1586. godine i Petri Lombardi,²⁶ *Episcopi parisiensis. Sententiarum libri IIII ...*, Venetiis, 1578. godine. (Vidi sliku 2).

Slika 2 – Le vite di tutti i pontefici da s. Piero in qua, ridotte in epitome da Tomaso Costo ... secondo la descrizione del Platina corretta dal Panuino ..., In Venetia: appresso Bernardo Basa, et Barezzo Barezzi, 1592. (Cernik: R IV-8°-1)

Osim djela teološkoga karaktera, tu su i pastoralni priručnici i knjige propovjedi: *Postillae, maiores cum questionibus; expositiones euangeliorum, ac epistolarum totius anni*

(*principio*) iako usmjeren augustinski nastoji posredovati između augustinizma i aristotelizma. Bio je profesor u Oxfordu, Cambridgeu, Parizu i Kölnu, gdje je i umro. Usp. Ivan KORDIĆ, *Uvod u srednjovjekovnu filozofiju*, Sveučilište u Zagrebu, Hrvatski studiji – Studia Croatica, Zagreb, 2002., str. 44–46; John Duns SCOT, Stanford Encyclopedia of Philosophy (<http://plato.stanford.edu/entries/duns-scotus/>) (20. IX. 2014.): <http://www.newadvent.org/cathen/05194a.htm> (20. IX. 2014.).

²⁴ Usp. J. JANČULA, Franjevci u Cerniku – Franjevačko školstvo (<http://zupa-cernik.hr/index.php/povijest-zupe/franjevci-u-cerniku>) (19. IX. 2014.).

²⁵ Pelbartus, Ladislaus (Oswald), de Temesvár (1435. – 1504.), mađarski franjevac, pisac i propovjednik. Poznat je po tekstovima propovjedi u kojima obraduje bezgriješno začeće B. D. Marije i daje komentare na Sentence Petrusa Lombardusa. Njegovo zadnje djelo je *Aureum Sacrae Theologiae Rosarium iuxta Quatuor Sententiarum Libros Pariformiter Quadripartitum*, dogmatsko djelo u kojem Pelbartus komentira tekstove Duns Scot, a referira se na djela Duns Scota, sv. Bonaventure, sv. Tome Akvinskoga i dr autore, a koje je dovršio njegov učenik Oswald iz Laska. Usp. <http://thesaurus.cerl.org/record.enp01240411> (20. IX. 2014.); *Franciscan authors, 13th – 18th century: a catalogue in progress* (<http://users.bart.nl/~roestb/franciscan/>) (20. IX. 2014.); (<http://fr-authors.2-www.de>) (20. IX. 2014.).

²⁶ Piètro Lombardo, Petrus Lombardus (Novara, oko 1096. – Pariz, 1164.), skolastički teolog, profesor na sveučilištu u Parizu, biskup Pariza, autor četiriju knjiga, *Liber Sententiarum*, koje je postalo standardni priručnik teologije i po kojem je dobio naziv *Magister Sententiarum*. To je djelo doživjelo brojna izdanja diljem Europe. Usp. <http://www.iep.utm.edu/lombard/> (20. IX. 2014.); <http://www.newadvent.org/cathen/11768d.htm> (20. IX. 2014.); http://www.documentacatholicaomnia.eu/20vs/207_Fabriceus/1668-1736_Fabriceus_JA_Bibliotheca_Latina_Mediae_et_Infimae_Aetatis_Vol_5-6_LT.pdf (20. IX. 2014.); <http://www.treccani.it/enciclopedia/pietro-lombardo> (20. IX. 2014.).

continentes, Venetiis 1568. godine, Cigni, Silvestro,²⁷ *Sermoni predicabili sopra gli euan-geli .....*, Veneti, 1580. godine, te od istoga autora: *Trattato del purgatorio, et de' suffragi, che si fanno per l'anime de' morti*, Venetiis 1580. godine, zatim Felipe Diez,²⁸ *Conciones Quadruplices*, Venetiis, 1589. godine, Calisto da Piacenza,²⁹ *Enarrationes evangeliorum*, Parisiis, 1554. godine i katekizam: *Catechismus Romanum ex decreto Concilii Tridentini, Ad parochos in Germania.....*, Dillingae, nastao 1567. godine, kako se vidi iz naslova, nakon Tridentskoga sabora. Govorništvo, nauk o govorništvu, zastupljeno je klasičnim djelom: Philipp Melanchton,³⁰ *Elementorum rhetorices libri duo: His adiectae sunt Epistolae contrariae, Pici & Hermolai Barbari.....*tiskanim u Wittenbergu 1573. godine. U grupi knjiga koje se odnose na povijesne znanosti dva su djela zanimljiva za izučavanje antičke povijesti i društva. To su djela koja je sastavio povjesničar, propovjednik na španjolsko-kraljevskome dvoru biskup Antonio de Guevara³¹ (*Libro di M. Aurelio, con l'horologio de' Prencipi distinto in 4 volumi.....*, Veneti, 1589. godine, *Aureo libro di Marco Aurelio famosissimo imperatore, con l'horologio de'prencipi*, Venetia, 1562. godine) s brojnim ilustracijama i opisima vremena i događaja iz života rimskoga cara Marka Aurelija i antičkoga društva kao primjer vrjednota i vrlina koje bi trebao imati savršen vladar. O povijesti Crkve, odnosno rimskih papa, govori djelo talijanskoga pisca iz Napulja Tomasa Costa³² (*Le vite di tutti i pontefici da s. Piero in qua, ridotte in epitome da Tomaso Costo ... secondo la descrizione del Platina corretta dal Panuino .....* Aggiuntai a vita per vita la vera effigie di ciascun pontefice, Venetia, 1592. godine). Knjiga je nastala prema djelu talijanskoga humanista i pisca Bartolomea Sacchija, poznatijega pod imenom Platina, a koji je bio u službi pape Pija II., i augustinca Onofria Panuiniusa, povjesničara i papinskoga bibliotekara. To je zapravo slikovni prikaz likova papa s kratkim opisom njihove

²⁷ Cigni, Silvestro, (1509. – 1590.), pisac i teolog iz Vicennze, pripadnik zajednice lateranskih kanonika. Usp. <http://thesaurus.cerl.org/record.cnp01233041>. (20. IX. 2014.).

²⁸ Felipe Diez (Felipe Dias), portugalski franjevac (Braganza, 1550. – Salamanca, 1601.), teolog, sveučilišni profesor i propovjednik. Usp. <http://thesaurus.cerl.org/record.cnp01233930> (20. IX. 2014.).

²⁹ Callisto Fornari, zvan i Callisto da Piacenza (1484. – 1552.), regularni lateranski kanonik, propovjednik i inkvizitor. Njegovo jedno od najtiražnijih djela je *Ennarationes*, koje je tiskano prvi puta 1550. godine u Veneciji. Usp. <http://thesaurus.cerl.org/record.cnp01232276> (20. IX. 2014.); <http://www.treccani.it/enciclopedia/callisto-fornari> (Dizionario-Biografico) (20. IX. 2014.).

³⁰ Philipp Melanchthon, pravim imenom Philipp Schwartzerd (1497. – 1560.), njemački humanist, reformacijski teolog, odgojitelj i sveučilišni profesor, autor Augsburške vjeroispovjedi, manifesta Luteranske crkve (1530.). Kao prijatelj Martina Luthera zdušno je branio njegov reformacijski put. 1521. godine Melanchthon je objavio djelo *Loci communes*, prvi sustavni prikaz nove reformacijske teologije Martina Lutera. Svojim akademskim iskustvom odigrao je značajnu ulogu u reformiranju osnovnoga školstva u Njemačkoj. Usp. <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/373644/Philipp-Melanchthon> (20. IX. 2014.); <http://www.newadvent.org/cathen/10151a.htm> (20. IX. 2014.).

³¹ Antonio de Guevara, (1480. – 1545.), franjevac, biskup, španjolski povjesničar i dvorski kroničar, moralni teolog. Živio i djelovao u mladosti na dvoru Isabele I. Kastiljske i bio u pratnji rimskoga (njemačkoga) cara i španjolskoga kralja Karla V. U svojim najranijim radovima (*Libro áureo de Marco Aurelio*, Sevilla, 1528. godine i *Reloj de Principes*, Valladolid, 1529. godine, što su rezultat njegova dugogodišnjega rada, dao je prema antičkim uzorima prikaz idealnoga vladara među kojima posebno ističe rimskoga cara Marka Aurelija. Usp. <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/248397/Antonio-de-Guevara> (20. IX. 2014.); <http://www.franciscanos.org/enciclopedia/aguevara.html> (20. IX. 2014.); <http://www.nodulo.org/ec/2008/n081p12.htm> (20. IX. 2014.).

³² Tommaso Costo (Napulj, oko 1545. – oko 1613.), talijanski pisac, tajnik admirala Napuljskoga kraljevstva i u službi markiza od Masse. Pisac povijesnih djela iz talijanske (napuljske) i europske povijesti (bitka kod Lepanta). Usp. <http://www.treccani.it/enciclopedia/tommaso-cost>. (20. IX. 2014.).

vladavine, što je tiskan u privilegiranoj tiskari udruženih venecijanskih tiskara (Basso B. & Barezzi B.) i predstavlja svojevrsnu likovnu, grafičku rijetkost u fondu knjiga Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda.

Toj zbirci posebnu vrijednost daju knjige iz područja medicine: *Oribasii Sardiiani Synopseos ad Eustathium filium lib. nouem: quibus tota medicina in compendium redacta continetur:...*,³³ Parisiis, 1554. godine, odnosno ljekarništva: *Petri Andreae Matthioli Senensis medici, Commentarii in sex libros Pedacii Dioscoridis Anazarbei de medica materia*,³⁴ iam denuo ab ipso autore recogniti, et locis plus mille aucti.....*Cum locuple-tissimis indicibus, tum ad rem herbariam, tum medicamentariam pertinentibu*, Venetiis, 1565. godine. Prva knjiga je prijevod jedne od sačuvanih knjiga iz biblioteke medicinske literature kasno antičkoga, grčkoga medicinskoga pisca Oribasiusa, a koje je protumačio, tj. preveo s grčkoga i priredio za izdavanje *Ioanne Baptista Rasario Nouariensi medico*.³⁵ Druga knjiga je velebno izdanje, koje je cernički samostan nabavio 1755. godine – tako je naznačeno u *ex librisu na* naslovnici knjige – svojom veličinom (39 cm, format folio) i opsežnošću slikovnoga materijala i stranica (preko 1600 stranica), grafičkom opremljenošću, umjetnički zavidnom razinom slika s prikazom biljaka, životinja, naprava i scena iz života zadivljuje i današnjega čitatelja. To je komentar na djelo koje je napisao Dioscorides Pedacius, antički medicinski pisac, a za likovno uređenje pobrinuo se talijanski slikar i grafičar Giorgio Liberale,³⁶ kao i tiskar Wolfgang Meyerpeck,³⁷ a sve je otisnuto u tiskari Vicenza Valgris u Veneciji. Izdanje istoga autora, ali nešto promijenjenoga naslova iz 1573. godine nalazi se u knjižnici Franjevačkoga samostana u Rijeci, tj. na Trsatu.

Također tu su kao svojevrsna zanimljivost i znanstvena djela enciklopedijskog karaktera (*Syntaxes artis mirabilis, in libros septem digestae.....*, Lion, 1578. godine i *Syntaxeon artis mirabilis, alter tomus.....*, Lion, 1585. godine) francuskoga pravnika i filozofa Pierrea

³³ Oribasius, Sardinianus (Pergam, 325. – Bizant, 403.), grčki liječnik, pripadnik Galenove škole, osobni liječnik rimskoga cara Julijana. Usp. <http://thesaurus.cerl.org/record.cnp01237980> (20. IX. 2014.); <http://www.oxfordreference.com/view/10.1093/oi/authority.20110803100254300> (20. IX. 2014.).

³⁴ Mattioli, Pietro Andrea (Siena, 1500. – Trento, 1577.), talijanski liječnik, botaničar, liječnik cara Ferdinanda I. i Maximiliana II., komentator djela Pedanius Dioskurides (oko 40. – 90.) slavna rimskoga liječnika, farmakologa i botaničara grčkoga podrijetla i autora *De Materia Medica*, opsežne medicinske enciklopedije, odnosno farmakopeje. Usp. [http://www.treccani.it/enciclopedia/pietro-andrea-mattioli_\(Dizionario-Biografico\)](http://www.treccani.it/enciclopedia/pietro-andrea-mattioli_(Dizionario-Biografico)) (20. IX. 2014.).

³⁵ Rasario, Giovanni Battista (Novarra, 1517. – Pavia, 1578.), talijanski filozof, književnik, liječnik, profesor grčke književnosti, prevoditelj. Usp. <http://thesaurus.cerl.org/record.cnp01349738> (20. IX. 2014.); Christina Savino, Giovanni Battista Rasario and the 1562–1563 Edition of Galen. Research, Exchanges and Forgeries, 2012., <http://booksandjournals.brillonline.com/content/journals/> (20. IX. 2014.).

³⁶ Liberale Giorgio, Liberal Giorgio ili Liberale Gennesio (oko 1527. – 1579.), talijanski slikar i grafičar koji je djelovao na Apeninskome poluotoku i na carskome dvoru u Pragu, tj. na području habsburških zemalja (Austrija, Češka). Usp. G. N. NAGLER, *Neues allgemeines Künstler-Lexicon, oder Nachrichten von dem Leben und den Werken der Maler, Bildhauer, Baumeister, Kupferstecher, Formschneider, Lithographen, Zeichner, Medailleure, Elfenbeinarbeitern, etc.*, Siebenter Band (Keyser – Lodewyck), Verlag von E. A. Fleischmann, München, 1839., str. 501–502. (<http://books.google.hr/books>) (20. IX. 2014.); <http://thesaurus.cerl.org/record.cnp01095089>. (20. IX. 2014.).

³⁷ Meyerpeck Wolfgang (1505. – 1578.), njemački tiskar (1529. – 1578.). Djelovao u Zwickau (1529. – 1551.) i Freibergu (Sachsen) (1550. – 1578.). Usp. G. N. NAGLER, *Neues allgemeines Künstler-Lexicon, oder Nachrichten von dem Leben und den Werken der Maler, Bildhauer, Baumeister, Kupferstecher, Formschneider, Lithographen, Zeichner, Medailleure, Elfenbeinarbeitern, etc.*, Neunter Band (Meglinger – Müller Jan.), Verlag von E. A. Fleischmann, München, 1840., str. 232–233. (<http://books.google.hr/books>) (20. IX. 2014.).

Grégoire³⁸ (oko 1540. – 1597./1617.). Ta djela su mješavina znanosti, magije, demonologije, astrologije i matematike pa su završila na Popisu zabranjenih knjiga (*Index Librorum Prohibitorum*).

Građa iz zbirke najvećim je dijelom na latinskome jeziku, dok je nešto manje od jedne trećine (5) na talijanskome jeziku: građa iz crkvene i antičke povijesti te propovijedi.

Manji dio knjiga (R IV-16°-2; R IV-m8°-2; R IV-m8°-3; R IV-m8°-5; R IV-8°-1; R IV-8°-2 L.1.-4.; R IV-8°-3; R IV-8°-4 P.1.-2.; R IV-2°-1) grafički je dobro opremljen s inicijalima, vinjetama i brojnim grafikama – drvorezima (R IV-8°-3) i bakrorezima visoke umjetničke razine (R IV-8°-1; R IV-2°-1).

Uvezi/korice knjiga iz zbirke različite su starosti. Starije uveze, drvo presvučeno pregovanom kožom s florealnim ornamentima (16. stoljeće) sačuvalo je nekoliko knjiga (R IV-m8°-3; R IV-2°1). Ti uvezi, tj. njihove korice sastoje se od drva presvučena u kožu ili velin ukrašenu biljnim, geometrijskim ornamentima i ljudskim likovima izvedenim tehnikom pregovanja. To su vjerojatno originalni uvezi iz vremena tiskanja tih knjiga, što se vidi ne samo po utisnutoj godini na koricama nego i po likovnim elementima karakterističnim za 16. stoljeće. To tim knjigama daje posebno dostojanstvo, ljepotu i šarm. U tom pogledu posebno se ističe knjiga pod naslovom: *Petri Andreae Matthioli Senensis medici, Commentarii in sex libros* iz 1565. godine (R IV-2°-1), čije su raskošne i velikih dimenzija te rustičnim željeznim okovima ojačane i kopčama opremljene korice nastale 1566. godine, kao što je to utisnuto na prednjoj korici. Korice te knjige, posebno prednja korica, predstavljaju panoptikum likova (raspeće, uskrsli Krist, sv. Kristofor i drugi svetački likovi) s natpisima iz Novoga zavjeta i Staroga zavjeta, a u središtu se nalazi u okruženju razvedene renesansne arhitekture lik udovice Judite obučene u renesansnu raskošnu haljinu. Judita u jednoj ruci drži mač, u drugoj Holofernovu glavu, a ispod slike teku dva natpisa koja se, nažalost, najvećim dijelom ne mogu pročitati. Noviji uvezi, iz 17. stoljeća i kasnije, sastoje se od kartona obložena pregovanom kožom, velinom u kojem se nalaze listovi starijega rukopisnoga višebojnoga latinskoga kodeksa (R IV-16°-4) kao i u hrptu nekih knjiga (R IV-8°-4 P.1.-2.), a ipak su to najčešće korice od kaširanoga kartona.

U mnogim knjigama nalaze se dobro čitljivi rukopisni *ex libris* prema kojima se mogu saznati prijašnji vlasnici (*Pertinet ad usum Rni Dni Dni Amtonij de Georgijs Posegiensis, seu a Posega episcopi Bosnensis 1618*, u R IV-m8°-1; *Ad usum Bernardini Benich Bosnensis o Gradisca* u R IV-16°-4). Tako se u toj zbirci nalazi pet knjiga (R IV-16°-2; R IV-16°-4; R IV-m8°-8; R IV-8°-1; R IV-8°-5 T.2.) koje su pripadale knjižnici nekadašnjega franjevačkoga samostana u (Staroj) Gradiški, a jedna je knjiga (R IV-8°-4 P.1.-2.) pripadala nekadašnjem franjevačkom samostanu u Đakovu.

U bibliografskim zapisima, kod nekih knjiga dana je također, u nemogućnosti digitalizacije vlastitih primjeraka, poveznica s digitalnom snimkom primjerka istoga naslova uglavnom iz Bayerische Staatsbibliothek München, gdje su te knjige digitalizirane. Stoga treba

³⁸ Usp. Herbert JAUMANN, *Handbuch Gelehrtenkultur der Fruhen Neuzeit*, Band 1: *Bio-bibliographisches Repertorium*, Walter de Gruyter GmbH & Co.KG, Berlin, 2004., str. 313. (<http://books.google.hr/books>) (20. IX. 2014.).

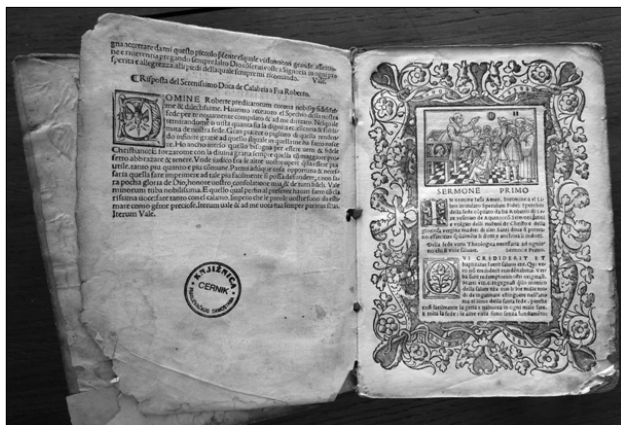
voditi računa da je cernički primjerak ipak različit od digitalizirane jedinice i to u onim dijelovima koji su specifični za svaku jedinicu (uvez, *ex libris*, žigovi i dr.), dok je tiskani dio potpuno identičan.

Velik broj knjiga je tijekom prohujala vremena oštećen intenzivnom uporabom. Oštećen je ne samo njihov uvez (korice) nego i knjižni blok, a kod nekih je počelo propadanje papira uslijed pojačanoga procesa kiselosti, što se može vidjeti iz fotodokumentacije. Stoga je tim knjigama potreban hitan konzervatorsko-restauratorski zahvat.

Knjige iz zbirke čuvaju se u metalnome ormaru sefu, koji je smješten u posebnoj prostoriji. Ta prostorija je izdvojena u dijelu samostanske knjižnice, dobro je zaštićena od provale, ali bez protuprovalnih uređaja. Međutim, prostor knjižnice i arhiva kao i nekih drugih dijelova samostana (Biblijski muzej, tavanski prostor) opskrbljen je vatrodojavnim uređajima. Mikroklimatski uvjeti čuvanja u ormaru sefu su zadovoljavajući.

Katalog zbirke stranih knjiga 16. stoljeća u knjižnici Franjevačkoga samostana sv. Petra apostola u Cerniku prikaz je brojem jedinica maloga, ali u svjetskim razmjerima vrijednoga dijela blaga knjižnice toga samostana. To je svjedočanstvo višestoljetne duhovne i kulturne tradicije maloga hrvatskoga, slavonskoga mjesta Cernika, Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda i Hrvatske, zemlje bogate europske, kršćanske kulture i uljudbe.

Slika 3 – Robreto Caracciolo, *Specchio della fede christiana volgare*. Stampato in Venetia: per Bernardino di Bindoni milanese, ... 1537. (Cernik: R IV-8°-3)

Katalog zbirke stranih rijetkih knjiga 16. stoljeća

Katalog zbirke je prema formatima i signaturama upravo onako kako je grada složena u ormaru sefu knjižnice. Rednim brojem označene su fizičke jedinice, jer se u nekim slučajevima u jednoj fizičkoj jedinici nalaze dva ili više odvojenih naslova (privezi) ili je djelo podijeljeno u više dijelova, koji su sukladno bibliografskim standardima zasebno obrađeni.

CERNIK R IV-16°

1.

GREGOIRE, Pierre

Syntaxes artis mirabilis, in libros septem digestae : Per quas de omni re proposita, multis & prope infinitis rationibus disputari aut tractari, omniumque summaria cognitio haberi potest / Authore Petro Gregorio .. - Lugduni : apud Ant. Gryphium, 1578. - [16], 190 str. ; 16° (12 cm)

Privezano uz: *Syntaxeon artis mirabilis, alter tomus*

Uvez: uvezano u kožu. Knjižni blok: Mrlje od vlage. Ex libris na naslovnoj stranici: *Conv. Cernek s. Petri Ap.* Na predlistu žig s tekstom: *Pečat samostana O. O. Franjevacah u Cerniku* i drugi pečat s tekstom: *Knjižnica Franjevačkog samostana Cernik.*

Pregledano 6. 11. 2013.

Predmetnice: **Filozofija. Teologija.**

Cernik: R IV-16°-1 P.1

2.

GREGOIRE, Pierre

Syntaxeon artis mirabilis, alter tomus : In quo, omnium scientiarum & artium tradita est epitome, vnde facilius istius artis studiosus, de omnibus propositis, possit rationes & ornamenta rarissima proferre / Authore Petro Gregorio Tholozano ... - Lugduni : apud Ant. Gryphium, 1585. - 1055, [123] str. : 7 tabela, ilustr. ; 16° (12 cm).

Djelo uvezano u 2 sveska. Privezano uz: *Syntaxes artis mirabilis, in libros septem digestae*

Uvez: uvezano u kožu. Knjižni blok: mrlje od vlage. Na poleđini naslovne stranice i na kraju teksta žig s tekstom: *Knjižnica Franjevačkog samostana Cernik.*

Pregledano: 6. 11. 2013.

Predmetnice: **Filozofija. Teologija.**

Cernik: R IV-16°-1 P.2.

3.

[SANCTUM Iesu Christi Evangelium : secundum Matthaem, secundum Marcum, secundum Lucam, secundum Joannem. Acta apostolarum]. - [Parisiis : Venundantur in Typographia Ioannis Barbaei, in Palatio regio, in porticu[m] lau itur ad Cancellarium, 1546 (per Petrum Galterum, pro Ioanne Barbaeo, Mense Ianuario. 1546). - 200, 148, [20] listova ; 16° (12 cm).

Podatci o naslovu i impresumu preuzeti iz: OCLC WorldCat OCLC Number: 696633245.

Uvez: uvezan u velin. Knjižni blok: nedostaje naslovnica, mrlje od vlage. Ex libris na poleđini predlista: *Ad simplicem usum F. Antonij a Gradisca 1730.*

Pregledano: 6. 11. 2013.

Predmetnice: **Biblija – Novi zavjet**

Cernik: R IV-16°-2

4.

ORIBASII

Oribasii Sardiani Synopseos ad Eustathium filium lib. nouem: quibus tota medicina in compendium redacta continetur. Ioanne Baptista Rasario Nouariensi medico interprete. - Parisiis : in officina Audoni Parui, ad Lilijs insigne, via Iacobaea, 1554. (Lutetiae Parisiorum : excudebat suis typis Mauricius Menier typographus, in suburbijis Victorianis, ad Diui Petri insigne, Lutetiae 1554 octauo calend. August.). - 527 str. ; 16° (12 cm).

Uvez: oštećen velin. Ex libris na naslovnoj stranici *Pris. Bartholomei Knezevich ... 1753*. Na predlistu, poledini naslovne stranice i na kraju teksta žig s tekstom: *Knjižnica Franjevačkog samostana Cernik*,

Pregledano: 6. 11. 2013.

Predmetnice: **Medicina**.

Cernik: R IV-16°-3

5.

GREGORII I, papa

Expositio beati Gregorij pape super Cantica canticorum : octo comprehendens capita. - [Venezia : Melchiorre Sessa (Impressum Venetijs : per Melchiorrem Sessam & Petrum de Rauanis socios, 1519. Die. XXX. Octobris). - 44 lista ; 16° (15 cm)

Tiskano dvostupčano. Gotica.

Privezano uz. *Exempla Sacrae Scripturae: vel Biblia Pauperum composita a sancto Bonauentura cardinali. - Sermones sancti Augustini ad heremitas*

Uvez: uvezan u velin, vidljiv stari uvez u pergamenu: dvobojno obostrano ispisani list latinskog kodeksa. Knjižni blok: oštećen, mrlje od vlage. Ex libris na predlistu: *Ad simplicem usum Fris Francisci Supanzich ...* i dolje: *Ad usum Bernardini Benich Bosniensis a Gradisca*; na poledini predlista rukopisni tekst. Na predlistu i poledini naslovne stranice žig s tekstom: *Knjižnica Franjevačkog samostana Cernik*.

Pregledano: 6. 11. 2013.

Predmetnice: **Biblija – interpretacije**.

Cernik: R IV-16°-4

BONAVENTURA Bagnoregio, sanctus

Exempla Sacrae Scripturae: vel Biblia Pauperum composita a sancto Bonauentura cardinali. - Venetijs : per Bernardinum de Vitalibus, 1518 mensis Iulij dies XIII. - 54 listova ; 16° (15 cm).

Ostali naslovi: *Biblia pauperum*

Privezano uz: *Expositio beati Gregorij pape super Cantica canticorum*

Uvez: uvezan u velin, vidljiv stari uvez u pergamenu: dvobojno obostrano ispisani list latinskog kodeksa. Knjižni blok: mrlje od vlage.

Pregledano: 6. 11. 2013.

Predmetnice: **Biblija – interpretacije.**

Cernik: R IV-16°-4

AUGUSTINUS, Aurelius

Sermones sancti Augustini ad heremitas. – Impressum venetijs : per Petrum Bergomensem de Quarengijs, 1505 die. xv. Nouembris). – [64] l. ; 8° (14 cm). Tiskano dvostupčano. Gotica.

Privezano uz: *Expositio beati Gregorij pape super Cantica canticorum : octo comprehendens capita.*

Uvez: velin, vidljiv stari uvez u pergamenu: dvobojno obostrano ispisan list latinskog kodeksa. Knjižni blok: mrlje od vlage.

Pregledano: 6. 11. 2013.

Predmetnice: **Augustinus, Aurelius – Filozofsko-teološka misao. Kršćanski nauk.**

Cernik: R IV-16°-4

6.

EXPOSITIONES quaestionum doctoris subtilis Ioannis Duns Scoti, in vniuersalia Porphyrii, a frate Constantio Sarnano ord. min. conuent. ex varijs hincinde locis, quamdiligentissim collectae : Quibus adiecit Tractatum de syllogismis ... Necnon solutiones argumentorum Hieronymi Balduini, .. - Venetijs : apud Franciscum Franciscium, 1576. - [40], 502, [26] str. ; 16° (15 cm).

Uvez: velin. Knjižni blok: mrlje od vlage. Ex libris na naslovnoj stranici *Conv. Cernek S. Petri Apostoli*. Na dnu žig s tekstem: *Knjižnica Franjevačkog samostana Cernik.*

Pregledano: 6. 11. 2013.

Predmetnice: **Duns Scotus, Iohannes – Logika. Aristoteles – Logika. Porphyrius, Logika.**

Cernik: R IV-16°-5

CERNIK R IV-m8°

1.

POSTILLAE maiores cum quaestionibus; expositiones euangeliorum, ac epistolarum totius anni continentes: Nunc primum, piorum ac doctorum virorum opera multis frugiferis annotationib. post omnes omnium editiones, auctae, a multis quibus scatebant mendis expurgatae, summaque fide, & diligentia suo nitore restitutae: His accesserunt Pauli ad Senecam Epistolae: Index praeterea tum Euangeliorum ac Epistolarum, tum rerum, & sententiarum locupletissimus.

Venetiis: apud Bartholomaeum Rubinum, 1568 (Venetiis: apud Bartholomaeum Rubinum, 1568). - [32], 646, [2] listova; m8° (15 cm).

Ostali autori: Alexander, de Hales 1175 - 1245 ; Ambrosius, sanctus ; Albertus Magnus, sanctus ; Augustinus, Aurelius, sanctus ; Bernardus, sanctus ; Nicolaus de Lyra ; Hieronymus, sanctus

Uvez: drvo presvučeno kožom. Istrošen uvez. Knjižni blok: mrlje od vlage. Ex libris na naslovnoj stranici gore: *Ad usum fris. Simonis Pro Bosne Argentis* i dolje: *Ego fr: Simon iuracicz dane postilla ...*; na 8. listu: *Pertinat mihi ad usum Rmi Dni Dni Antonii de Georgys Posegiensis seu a Posega episcopus Bosnensis 1618.*

Pregledano: 6. 11. 2013.

Predmetnice: **Homiletika. Propovijedi.**

Cernik: R IV-m8°-1

2.

MELANCHTHON, Philipp

Elementorum rhetorices libri duo : His adiectae sunt Epistolae contrariae, Pici & Hermolai Barbari, una cum dispositione Philip. Melanth. : Accessit dcmum Index & rerum & uerborum locupletissimus / recens recogniti ab autore Philippo Melanth. - VVitebergae : Excudebant Clemens Schleich & Antonius Schoene, 1573. - 217, [43] str. ; m8° (16 cm).

Privezano uz: *Erotemata Dialectices, Continentia Fere Integram Artem*

Uvez: drvo presvučeno kožom, jako oštećeno. Knjižni blok: oštećene korice, uvez i knjižni blok, oštećene margine, mrlje od vlage.

Pregledano: 6. 11. 2013.

Predmetnice: **Retorika.**

Cernik: R IV-m8°-2

MELANCHTHON, Philipp

Erotemata Dialectices, Continentia Fere Integram Artem, ita scripta, vt iuuentuti vtiliter proponi possint / Edita A Philippo Melanth. - Vitebergae : Ex officina Iohannis Lufft, 1573. - [16], 422, [40] str. ; m8° (16 cm).

Privezano uz: *Elementorum rhetorices libri duo*

Uvez: drvo presvučeno kožom, jako oštećeno. Knjižni blok: oštećene korice, uvez i knjižni blok, oštećene margine, mrlje od vlage. Ex libris na unutarnjoj strani prve korice: *Wlassics Maryas Koenjve*; na naslovnoj stranici.: *Ex libris Francisci Josephi Dombay Rhetorices ... Anno 1718.*, a na dnu *Conv. Cernek S. Petri Ap.* i žig knjižnice.

Digitalna pov.: http://digital.staatsbibliothek-berlin.de/dms/werkansicht/?PPN= PPN688373623&PHYSID = PHYS_0001.

Pregledano: 6. 11. 2013.

Predmetnice: **Odgoj – priručnik.**

Cernik: R IV-m8°-2

3.

CATECHISMUS Romanum, Ex decreto Concilij Tridentini, Ad Parochos Catechismus Romanus Pii Quinti Pont. Max. Ivssu Editus, Nunc Vero Primum in Germania cum Maiorum autoritate, & permissu Pauli Manutii recusus : Accessit Praefatio amplius: Domini Cardinalis et Episcopi Augustani etc. – Dilingae : apud Sebaldum Mayer, 1567. - [8], 935, [58] str. ; m8° (16 cm).

Uvez: drvo presvučeno velinom s utisnutim ukrasima i ostatkom metalnih kopči. Knjižni blok: oštećen uvez, mrlje od vlage.

Digitalna pov.: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10141611_00001.html.

Pregledano: 7. 11. 2013.

Predmetnice: **Katekizmi.**

Cernik: R IV-m8°-3

4.

PETRUS Lombardus

Petri Lombardi episcopi parisiensis. Sententiarum libri IIII ad totius operis finem subiiciuntur articuli erronei Parisiis iam olim damnati . - Venetiis : apud Pasqualinum Sauionum, 1578. - 471, [28] listova ; m8° (16 cm).

Uvez: karton. Knjižni blok: oštećen uvez, mrlje od vlage. Ex libris na naslovnoj stranici: *Ex lib. R. Dno Bapt. Czerorti Ves. Aco. Dioc. ...*; dolje: *Conventus Cernek S. Petri Ap.*; i ispod: *Ad Apostolicum usum Fratris Antonij Papsuslych Lectoris Sacrae Theologiae Generalis*; još ispod: *Contus S. Petri Cernik*; Na poleđini naslovne stranice rukopisni tekst na talijanskom jeziku.

Pregledano: 7. 11. 2013.

Predmetnice: **Teologija.**

Cernik: R IV-m8°-4

5.

CALISTO, [da Piacenza]

Enarrationes evangeliorum a septuagesima usque ad octauam Paschae, iuxta sensum litteralem / per d. Calistum Placentinum canonicum lateranensem. - Parisiis : apud Hieronymum & Dionysiam de Marnef, fratres, sub Pelicano in monte D. Hilarij, 1554. - 500 listova ; m8° (16 cm).

Uvez: drvo presvučeno kožom. Knjižni blok: nedostaju zadnji listovi, 9. i 10. list privezani su na kraju sveska, mrlje od vlage. Ex libris na naslovnoj stranici: *Contus de Vigore* i dolje: *Su fris Jo. Pessi de Vigtu*.

Pregledano: 7. 11. 2013.

Predmetnice: **Biblija – interpretacija.**

Cernik: R IV-m8°-5

6.

DUNS Scotus, Iohannes

Ioannis Duns Scoti ... In universam Aristotelis Logicam. Exactissimae quaestione : Quibus singulis perutiles quaedam adiectae sunt dubitationes cum earum solutionibus, necnon, & Tractatus de secundis intentionibus : Nuper a fratre Constantio Sarnano ... in studiosorum gratia editus : Accendunt denique ipsius Doctoris Subtilis formalitate ... nunc denuo summo studio, & diligentia ab authore omnia recognita. - Venetiis : apud haeredes Francisci de Franciscis, 1600.

- 501, [7] listova ; m8° (16 cm). Tiskano dvostupčano.

Uvez: velin. Knjižni blok: oštećenja od insekata, mrlje od vlage. Ex libris na naslovnoj stranici: *Conventus Cernek S. Petri Apostoli*.

Pregledano: 7. 11. 2013.

Predmetnice: **Filozofija. Logika.**

Cernik: R IV-m8°-6

7.

DUNS Scotus, Iohannes

F. Ioan. Duns Scoti ... Quaestiones quatuor voluminum scripti Oxoniensis super Sententias. A r.p. Salvatore Bartolucio Assisiate ... fidelissime recognitae, ... nunc redditae; nec non ... aucte, locupletate, & exornatae : Superadditae sunt Resolutiones doct. a r.p. Melchioris Flauio illustratae. Cum Syllabo copiosissimo in libello scorsum edito, & Apologia contra scotomastigas. - Venetiis : Apud haeredes Melchioris Sessae, 1580 (Venetiis : Alexander Gryphius excudebat : sumptibus haeredum Melchioris Sessae, 1580). - 11 vol. ; m8° (16 cm). Tiskano dvostupčano.

1: Super primum sententiarum quaestiones exactissime. - [12], 798, [10] str. ; m8° (17 cm).

Uvez: velin. Knjižni blok: oštećen uvez, mrlje od vlage, oštećenja od insekata. Ex libris na naslovnoj stranici: *Ad Apostolicum usum Fratris Antonij Papustych Lectoris Sacrae Theologiae Generalis*; i ispod: *Conventus Cernakiensis S. Petri Ap.*

Pregledano: 7. 11. 2013.

Predmetnice: **Teologija. Filozofija.**

Cernik: R IV-m8°-7 P.1.

2: Resolutiones in primum librum sententiarum, Fr. Ioan. Duns Scoti ... - 104, [6] str.; m8° (15 cm).

Uvez: velin. Knjižni blok: mrlje od vlage.

Pregledano: 7. 11. 2013.

Predmetnice: **Teologija. Filozofija.**

Cernik: R IV-m8°-7 P.1.

8.

BONAVENTURA, sanctus

[Dieta salutis Sancti bonaventure doctoris eminentissimi: aureus libellus: qui dieta salutis communiter nuncupatur: omnibus diuini eloquii buccinatoribus maxime necessarius : Vna cum eiusdem authoris de Christi natiuitate, de resurrectione hominis a peccato, et preparatione ad gratiam deuotissimis tractatibus : Necnon eleganti tabula totius operis materiam perstringente, nunc primum in legitimum ordinem redacta. Nouissime post omnes impressiones ubique locorum excussas, astatim recognitus, cunctisque mendis, et erroribus expurgatus. - Impressi Venetii : per Cesarem Arriuabenum, autem 1518 die uero uigesimo quarto decembris).

– 153, [1] lista ; m8° (17 cm). Gotica.

Privezano uz: *Fratri Hieronymi Sauonarolae, Ferrariensis, Ordinis praedicatorum, Triumphus crucis,.... alias Venetiis excussam ... recognitus*

Uvez: velin. Knjižni blok: nedostaje prvih 16 listova, oštećen uvez, mrlje od vlage. Ex libris na unutarnjoj stranici prve korice: *Pro usu Apostolico Fris Bonaventura a Gradiska.*

Pregledano: 7. 11. 2013.

Predmetnice: **Moralna teologija. Homiletika. Propovijedi.**

Cernik: R IV-m8°-8

SAVONAROLA, Hieronymus

Fratri Hieronymi Sauonarolae, Ferrariensis, Ordinis praedicatorum, Triumphus crucis, de fidei ueritate post novissimam impressionem alias Venetiis excussam ... recognitus. - Venetiis : per Luca Olchiensem, 1517, die vero octavo mensis Iunii). - 112 listova ; m8° (17 cm).

Ostali naslovi: *Triumphus crucis, de fidei ueritate*

Privezano uz: *[Dieta salutis Sancti bonaventure doctoris eminentissimi: aureus libellus: qui dieta salutis communiter nuncupatur: omnibus diuini eloquii buccinatoribus maxime necessarius*

Uvez: velin. Knjižni blok: oštećen uvez, mrlje od vlage.

Digitalna pov.: http://reader.digitale-sammlungen.de/de/fs1/object/display/bsb10207621_00001.html

Pregledano: 7. 11. 2013.

Predmetnice: **Homiletika. Propovijedi.**

Cernik: R IV-m8°-8

CERNIK R IV-8°

1.

COSTO, Tomaso

Le vite di tutti i pontefici da s. Piero in qua, ridotte in epitome da Tomaso Costo ... secondo la descrizione del Platina corretta dal Panuino ... Et con vn'Indice fedelissimo di tutti i pontefici, scisme, e concilij generali : Aggiuntai a vita per vita la vera effigie di ciascun pontefice. - In Venetia : appresso Bernardo Basa, et Barezzo Barezzi, 1592. - [16], 320, [24] str. ; 8° (19 cm).

Uvez: oštećen velin. Knjižni blok: istrošen uvez, mrlje od vlage. Ex libris na predlistu: *Ad Simplicem usum Fris Richardo Bulovich Spectabil ad Conventus Gradiscanensis i dolje: Spectat ad Conventum Gradiscensem.*

Pregledano: 7. 11. 2013.

Predmetnice: **Životopisi. Pape – Biografije.**

Cernik: R IV-8°-1

2.

GUEVARA, Antonio de

[Libro di M. Aurelio, con l'horologio de' Precipi distinto in 4 volumi. Composto per il molto reuerendo signor don Antonio di Gueuara ... Con la giunta del quarto libro, gi tradotto di lingua spagnuola in italiana ...]. - Hora in questa vltima impressione da molti errori espurgato, & corretto. - In Venetia : appresso Domenico Farri, 1589. - 4 vol. : illustr.; 8° (21 cm).

Privezano uz: *Libro quarto de l'horologio de i precipi.*

1: Il primo libro del famosiss. imp. Marco Aurelio ...- [18], 84 lista ; 8° (21 cm).

Knjižni blok: nedostaje naslovnica i prvih pet listova

Cernik: R IV-8°-2 L.1.

2: M. Aurelio, con l'horologio de' Precipi. Libro secondo. Nel quale si tratta dell'eccellentia del matrimonio, e che i Precipi son necessitati a maritarsi, & insieme la forma di creare i figliuoli piamente, & ammaestrargli al giusto viuere. - 92 lista ; 8° (21 cm).

Uvez: potpuno uništen. Knjižni blok: nedostaje uvez, oštećen knjižni blok, mrlje od vlage.

Cernik: R IV-8°-2 L.2.

3: M. Aurelio, con l'horologio de' Precipi. Libro terzo : Nel quale si tratta come i Precipi deuono mantenere in pace, & giustitia, i lor stati, con altri ottimi auisi, & riprensioni a i giudici, che per fauori, o presenti, non sententiano giustamente ... - [4], 106, [1] list ; 8° (21 cm).

Uvez: potpuno uništen. Knjižni blok: nedostaje uvez, oštećen knjižni blok, mrlje od vlage.

Cernik: R IV-8°-2 L.3.

4: M. Aurelio, con l'horologio de' Precipi. Libro quarto. Nel quale si tratta come il Precipio si deue governare nella sua corte, & casa ... - [4], 55 listova ; 8° (21 cm).

Uvez: potpuno uništen. Knjižni blok: nedostaje uvez, oštećen knjižni blok, mrlje od vlage. Pregledano: 7. 11. 2013.

Predmetnice: **Povijest. Politika. Antika.**

Cernik: R IV-8°-2 L.4.

GUEVARA, Anton

[Aureo libro di Marco Aurelio famosissimo imperatore, con l'horologio de' precipi, in tre volumi : Composto per il molto reuerendo, ... Antonio di Gueuara, ... Nuouamente tradotto di lingua spagnuola in italiana dalla copia originale di esso auttore : Et perche questo ueramente aureo libro niente manchi, l'habbiamo adornato di postille, che per auanti erano grandemente desiderate]. - In Venetia : appresso Francesco Lorenzini, da Turino, 1562. - 4 vol; 8° (21 cm).

4: Libro quarto de l'horologio de i precipi. - 103 lista ; 8° (21 cm).

Privezano uz: *Il primo libro del famosiss. imp. Marco Aurelio ...*

Uvez: potpuno uništen. Knjižni blok: nedostaje uvez, oštećen knjižni blok, mrlje od vlage. Pregledano: 7. 11. 2013.

Predmetnice: **Povijest. Politika. Antika.**

Cernik: R IV-8°-2 L.4.

3.

CARACCIOLO, Roberto

Spechio della fede christiana volgare. - Stampato in Venetia : per Bernardino di Bindoni milanese, dell'Isola del Lagho maggiore, nel anno della Natiuita del Signore 1537). - 294, [5] listova : ilustr. ; 8° (20 cm). Tiskano dvostupčano.

Privezano uz: *Eruditi viri Fratris Antonij de Monelia Genuensis ... In diuini Dionysij mysticam theologiam clarissima commentaria: omni diligentia pro ut hic inferius patet approbata*

Uvez: jako oštećen velin. Knjižni blok: istrošen uvez, nedostaje naslovnica i prvi list, oštećen knjižni blok, mrlje od vlage.

Pregledano: 7. 11. 2013.

Predmetnice: **Homiletika. Propovijedi.**

Cernik: R IV-8°-3

ANTONIO, [da Moneglia]

Eruditi viri Fratris Antonij de Monelia Genuensis ... In diuini Dionysij mysticam theologiam clarissima commentaria: omni diligentia pro ut hic inferius patet approbata. - Bononie : per honestum virum Ieronimum de Benedictis Bononiensem ciuem, 1522 Kalendis Octobris). - [6], 55, [1] list ; 8° (20 cm). Tiskano dvostupčano. – Gotica.

Privezano u *Specchio della fede christiana volgare*

Uvez: jako oštećen velin. Knjižni blok: istrošen uvez, oštećen knjižni blok, mrlje od vlage.

Pregledano: 7. 11. 2013.

Predmetnice: **Homiletika. Propovijedi.**

Cernik: R IV-8°-3

4.

CIGNI, Silvestro

Sermoni predicabili sopra gli euangeli domenicali, e festiui di tutto l'anno, secondo i quattro sentimenti della Sacra Scrittura : del r.d. Siluestro Cigno vicentino, diuiso in due parti, con la tauola nel fine de' Sermoni; & vn Trattato del purgatorio, & de' suffragi per l'anime de' morti. - Impressione terza. - In Vinegia : presso Giorgio Angelieri, 1580 (In Venetia : appresso Giorgio Angelieri, 1580). - 2 vol. ; 8° (21 cm).

1: [Parte prima]. - [4], 140 listova ; 8° (21 cm).

Uvez: jako oštećen velin. Knjižni blok: istrošen uvez, oštećenja od insekata, mrlje od vlage. Ex libris na naslovnoj stranici: *Ex Bibliotheca Conventus Diakovari.*

Pregledano 7. 11. 2013.

Predmetnice: **Homiletika. Propovijedi.**

Cernik: R IV-8°-4 P.1.

2: Parte seconda. - 127, [1] list ; 8° (21 cm).

Uvez: jako oštećen velin. Knjižni blok: istrošen uvez, oštećenja od insekata, mrlje od vlage.

Pregledano: 7. 11. 2013.

Predmetnice: **Homiletika. Propovijedi.**

Cernik: R IV-8°-4 P.2.

CIGNI, Silvestro

Trattato del purgatorio, et de' suffragi, che si fanno per l'anime de' morti / Del r. d. Silvestro Cigno ... - In Venetia : appresso Giorgio Angelieri, 1580. - 10 listova ; 8° (21 cm).

Uvez: jako oštećen velin. Knjižni blok: istrošen uvez, mrlje od vlage.

Pregledano: 7. 11. 2013.

Predmetnice: **Homiletika. Propovijedi. Čistilište.**

Cernik: R IV-8°-4

5.

DIEZ, Felipe

R.P.F. Philippi Diez Lusitani, ... Conciones Quadruplices : Quae a dominica septuagesimae vsque ad sacrum Dominicae Resurrectionis Festum, in Ecclesia Romana, tam in Dominicis, quam in Ferijs habentur. Tomus primus [-quartus] ... - Nunc denuo in hac sexta

impressione a multis erroribus expurgatus. – Venetiis : apud Dominicum de Farris, 1589. - 4 vol. ; 8° (22 cm).

2: Tomus secundus. - [84] str., 852 kol., [2] str., 496 kol. ; 8° (22 cm).

Uvez: velin. Knjižni blok: mrlje od vlage. Ex libris na naslovnoj stranici: *Ex Legato D. Jo: Domini Vicentii*.

Pregledano: 7. 11. 2013.

Predmetnice: **Homiletika. Propovijedi.**

Cernik: R IV-8°-5 T.2.

6.

TEMESVARI, Pelbart

Aureum sacrae theologiae rosarium : iuxta quatuor sententiarum libros quadripartitum. Ex doctrina doctoris subtilis, diui Thomae, diui Bonaventurae, aliorumque sacrorum doctorum : Tomus primus [-quartus]. Opus profecto omnibus Scripturae Sacrae studiosis, praecipue theologis, concionatoribus, ac lectoribus, animarumque curatoribus summe perutile, & ab innumeris nunc expurgatum mendis : Cum rerum notabilium notabilium indice. S.d.n. Sixto V. pont. opt. max. dicatum / A r.p. Pelbarto de Themesuar ... - Venetiis : Apud Ioan. Gryphium : sumptibus Thomae Bozolae, 1586. - 4 vol. ; 8° (22 cm). Tiskano dvostupčano.

2: Tomus secundus. - [16], 352 lista ; 8° (22 cm).

Uvez: oštećen velin. Knjižni blok: oštećenja od insekata, mrlje od vlage. Ex libris na naslovnoj stranici: *Ex libris Conventus Cernikensis Sancti Petri Princip. Apost.*

Pregledano: 8. 11. 2013.

Predmetnice: **Teologija.**

Cernik: R IV-8°-6 T.2.

7.

TEMESVARI, Pelbart

Aureum sacrae theologiae rosarium : iuxta quatuor sententiarum libros quadripartitum. Ex doctrina doctoris subtilis, diui Thomae, diui Bonaventurae, aliorumque sacrorum doctorum : Tomus primus [-quartus]. Opus profecto omnibus Scripturae Sacrae studiosis, praecipue theologis, concionatoribus, ac lectoribus, animarumque curatoribus summe perutile, & ab innumeris nunc expurgatum mendis : Cum rerum notabilium notabilium indice. S.d.n. Sixto V. pont. opt. max. dicatum / A r.p. Pelbarto de Themesuar ... - Venetiis : Apud Ioan. Gryphium : sumptibus Thomae Bozolae, 1586. - 4 vol. ; 8° (22 cm). Tiskano dvostupčano.

3: Tomus tertius. - [8], 248 listova ; 8° (22 cm).

Uvez: oštećen velin. Knjižni blok: oštećeno od insekata, mrlje od vlage. Ex libris na naslovnoj stranici: *Conventus Cernikiensis S. Petri Apostoli*.

Pregledano: 8. 11. 2013.

Predmetnice: **Teologija.**

Cernik: R IV-8°-6 T.3

CERNIK R IV-2°

1.

MATTIOLI, Petrus Andrea

Petri Andreae Matthioli Senensis medici, *Commentarii in sex libros Pedacii Dioscoridis Anazarbei de medica materia*, iam denuo ab ipso autore recogniti, et locis plus mille aucti : Adiectis magnis, ac nouis plantarum, ac animalium iconibus, supra priores editiones long pluribus, ad uium delineatis : Accesserunt quoque ad margines Graeci contextus qum plurimi, ex antiquissimis codicibus desumpti, qui Dioscoridis ipsius deprauatam lectionem restituunt. Cum locupletissimis indicibus, tum ad rem herbariam, tum medicamentariam pertinentibus. - Venetiis : ex officina Valgrisiana, 1565 (Venetiis : 1565). - [164], 1459, [12] str. : Brojne ilustracije – grafike - bakrorezi; 2° (39 cm).

Uvez: drvo presvućeno velinom s utisnutim ukrasima i željeznim okovima iz 1566. god. Knjižni blok: oštećen uvez, oštećen knjižni blok, mrlje od vlage. Ex libris na naslovnoj stranici: *Ex libris Conuentus Cernikiensis Sancti Petri Apostoli Procuratus Anno 1755*. Na ilustracijama – grafikama brojne bilješke na hrvatskom jeziku.

Digitalna pov.: <http://www.biodiversitylibrary.org/item/125718#page/1/mode/1up>

Pregledano: 8. 11. 2013.

Predmetnice: **Medicina. Farmakologija.**

Cernik: R IV-2°-1

Slika 4 – H. Savonarola, *Fratris Hieronymi Sauonarolae, Ferrariensis, Ordinis praedicatorum, Triumphus crucis, de fidei ueritate post novissimam impressionem alias Venetiis excussam ...*, Venetiis, 1517. (Cernik: R IV-m8°-8)

Summary

**COLLECTIONS OF FOREIGN RARE BOOKS FROM THE SIXTEENTH
CENTURY IN THE LIBRARIES OF THE CROATIAN FRANCISCAN
PROVINCE OF SS CYRIL AND METHODIUS: FRANCISCAN
MONASTERY OF ST PETER APOSTLE IN CERNIK**

*Croatian Franciscan Province of Ss Cyril and Methodius since 2011 systematically itemizes holdings of its libraries. The focus of this catalogue is on the most precious holdings and modern standardization through usage of informatics and communication technologies. With such an approach the processed material is available in publicly open digital catalogue on the address <http://193.198.235.162>. Collection of old books from the sixteenth century (1505 – 1600) in the library of the Franciscan monastery in Cernik does not hold many books (exactly 22 items and 29 titles). However, its content is quite interesting and kind of unique. This article reveals catalog of the Collection itself, including the comments and necessary explanations regarding the most interesting titles. Beside the philosophical and theological titles (St Gregory pope, St Augustine, St Bonaventure, H. Savonarola, A. da Moneglio, Pelbartus de Temesvar, Petrus Lombardus, Duns Scot), the Collection embraces preaching manuals, as well some valuable historiographical writings of A. de Guevara and Tomaso Costo, together with a classical study about rhetoric written by German humanist and Reformation theologian Philipp Melanchton, which is followed with a smaller number of titles dealing with medicine. The majority of the titles were published in Venice, and few of them in France (Paris and Lion) or in German spoken lands (Dillingen and Wittenberg). The books were predominantly written in Latin but some of them are also in Italian. Some items from this Collection contain valuable graphical illustrations and copper plate engravings (e.g. T. Costo, *Le vite di tutti i pontifici da s. Piero .... secondo la descrizione del Platina corretta dal Panuino ... Venice 1592*). Some of the items are characterized by original and luxurious bindings: wood covered with parchment and decorated with floral ornaments, figures of saints, Biblical figures and other allegorical persons. Among these items one should pay exceptional attention to *Petri Andreae Matthioli Seniensis medici, Comentarii in sex libros. Pedacii Discordis Anazarbei (Venice, 1565)* with its original binding. Majority of the books from this Collection have bindings from the later period or their bindings date from the time of manuscript's restoration. Some of the items from the Collection already have a bibliographical description with direct link to the digitized copy kept in some of the European libraries. This Collection of foreign books from the sixteenth century in the Library of the Franciscan monastery in Cernik clearly witness about long lasting spiritual and cultural tradition of the Croatian and Slavonian Franciscans from Cernik.*

KEY WORDS: *foreign books, 16th century, Franciscan libraries, Croatian Franciscan Province of Ss Cyril and Methodius, Cernik.*